

Loos de luizen

Zodra een hoofdluizenplaag is uitgebroken, is er moeilijk vanaf te komen. Helpt alleen een chemische oorlog? Simpele, niet-chemische oplossingen blijken net zo effectief.

Op basisschool De Zeswieler in Alkmaar hangen de kapstokken vol met anti-hoofdluizenzakken waarin de kinderen hun jas stoppen

Hoofdluizen zijn insectjes die leven op de hoofdhuid van mensen. Ze kunnen niet springen, en lopen – letterlijk – van hoofd naar hoofd. Dat verklaart waarschijnlijk waarom vooral kinderen er last van hebben. Die doen er immers niet moeilijk over om af en toe de koppen bij elkaar te steken. De overvolle kapstokken op scholen kunnen daarbij ook een bron van besmetting zijn. Hygiëne heeft er niets mee te maken. Sterker nog: de hoofdluis houdt van schoongewassen haar. De luizen zijn iets kleiner dan de kop van een lucifer. Ze verraden hun aanwezigheid vooral door kriebel op de hoofdhuid. Deze kriebel wordt veroorzaakt door het speeksel en de uitwerpselen van de luis. Tegen de tijd dat de kriebel vervelend begint te worden, heeft de luis zich al goed verspreid in het haar. De luis plant zich razendsnel voort; binnen 10 dagen is een luis volwas-

sen en klaar om zich voort te planten. Binnen de maand die ze leven leggen de vrouwtjes zo'n 250 eitjes. Die worden ook wel neten genoemd, en zien eruit als kleine, witgrijze puntjes. Ze lijken op hoofddroos, maar zitten vast aan het haar en zijn lastig te verwijderen.

Kammen

Voor de bestrijding van hoofdluis zijn chemische middelen niet noodzakelijk. Twee weken lang zorgvuldig kammen kan de plaag ook verhelpen. Was de haren van tevoren met een crèmespoeling of – beter tegen neten – met een mengsel van een deel huishoudazijn en een deel plantaardige olie. Kam het haar daarna zorgvuldig met een netenkam. Dat is een metalen kammetje met lange, fijne tanden waar de neten achter blijven hangen – niet te verwarren met een luizen-

kam: die is van plastic en kan geen neten verwijderen. Toch kan de luis blijven zitten. Chemische middelen kunnen dan uitkomst bieden. Maar ook dit moet worden gecombineerd met een luizenkam. De bestrijdingsmiddelen zijn te koop in de vorm van spray, shampoo en als oplossing.

De beste keus vormen middelen met malathion, zoals Prioderm en Noury. Hoofdluizen zijn er vaak nog niet resistent tegen en het is goedkoop. Een nadeel is de onprettige geur en dat het erg brandbaar is. Ook verliest het middel z'n effectiviteit door chloor.

Op de tweede plaats staat permethrine, dat bijvoorbeeld in Loxazol zit. Het is makkelijk in het gebruik, maar relatief duur omdat er met één verpakking maar één persoon met halflang haar behandeld kan worden. Dimeticon, dat in XTLuis zit, is ook een goede optie omdat er geen resistentie tegen bestaat. Luizen stikken ervan. Het lijkt minder bijwerkingen te hebben dan malathion en permethrine, maar omdat dimeticon nog niet voldoende getest is, behoudt malathion de voorkeur.

Crèmespoeling

De antiluisencrèmespoeling Neetix heeft geen toegevoegde waarde, want normale crèmespoeling werkt net zo goed. Van de 'natuurlijke' middelen, zoals lavendel- en kokosolie, is de effectiviteit nog niet voldoende wetenschappelijk vastgesteld om ze te kunnen aanbevelen. Middelen met neemzaad, zoals Picksan, kunnen effectief zijn, maar ook dat is nog niet voldoende onderzocht.

Om definitief van hoofdluis af te komen moet er meer worden gedaan dan alleen het doden van de insecten.

In de maand dat de luis leeft legt ze zo'n 250 eitjes

'NA HET FEEST IS HET RAAK'

Om uitbraken in de kiem te smoren, hebben veel basisscholen een plan opgesteld. Miranda Staal is luizencoördinator van basisschool De Fontein in Den Haag. 'Hoofdluis is altijd aanwezig en helemaal bestrijden is zonde van de moeite. We zien het vaker opkomen na vakanties.

Eens in de maand gaan twee à drie moeders langs de klassen om de kinderen te inspecteren. Als er hoofdluis is gevonden, bellen we de ouders van het kind. We vinden dat de ouders zelf het kind moeten inlichten en uitleggen wat hoofdluis is. Aan de klasgenoten geven we een brief mee voor hun ouders. Daarin melden we dat we hoofdluis hebben gevonden en welke middelen het best zijn om hoofdluis te bestrijden. Onze aanpak lijkt succes te hebben, want het komt nog maar zo'n 30 keer per jaar voor. En dat op een school van 950 leerlingen. Tenzij er een feest is geweest; dan is het meteen raak.'

Alles wat in contact geweest is met de haren, zoals jassen, knuffelbeesten en bekleding van autostoelen, moet worden gereinigd. Was kleding, knuffels en beddengoed op minimaal 60 graden. Is wassen geen optie, leg dan de spullen twee dagen in een gesloten plastic zak in een diepvries of een week lang in een zak op kamertemperatuur. Maak stoelen, banken, auto's en kammen grondig schoon. Dat kan met een normale stofzuiger of met sprays, zoals Para-special, dat een combinatie van bioalletrine en piperonylbutoxide bevat. ■

Test Antiluisenmiddelen Bij de tabel

Merk & Type	Prijs	Inhoud	Werkzame stof
EERSTE KEUS			
Prioderm shampoo	€10	40 gram	malathion
Prioderm lotion	€10	110 ml	malathion
Noury Hoofdlotion	€ 7	100 ml	malathion
TWEDE KEUS			
Loxazol lotion	€ 8	59 ml	permethrine
Para-Special spray	€ 9,50	90 gram	bioalletrine, piperonylbutoxide
XTLuis lotion	€13	100 ml	dimeticon
DERDE KEUS			
Millium 2 in 1 shampoo+conditioner	€11,50	200 ml	etherische oliën
Neetix crèmespoeling	€ 6,90	100 ml	crèmespoeling
Priolox crèmespoeling	€ 6,30	150 ml	citroenzuur
Luisweg lotion	€13	150 ml	kokosolie, triethanolamine
Optimax Stop Luizenspray	€14	100 ml	kruidnagelolie, rozemarijnolie, herfstmunt
Sur Plus anti-luizenspray	€14,50	50 ml	eucalyptus, lavendel, citroengras, theeboom, rozemarijn
Picksan Luizen Stop shampoo	€12	100 ml	neemzaad

- Eerste keus: deze middelen worden aangeraden.
- Tweede keus: deze middelen zijn een alternatief, maar zijn minder effectief of zijn minder goed getest dan eerstekeusproducten.
- Derde keus: dit zijn middelen die geen onomstotelijk bewezen resultaat opleveren. In feite zijn ze af te raden.